

УДК 908:271
ББК 9.0

Марія Вуянко
(м. Івано-Франківськ, Україна)

ГРАБІВСЬКИЙ СВЯТОМИХАЙЛІВСЬКИЙ МОНАСТИР

У роботі розглядається історія монастиря в с. Грабів Рожнятівського району Івано-Франківської області – одного з малодосліджених українських чернечих осередків. Монастир св. Михайла був заснований у XVII ст. і припинив діяльність 1765 року. Зроблено спробу узагальнення наявних матеріалів, проаналізовано місцеві народні перекази, легенди, топоніми тощо, пов'язані з функціонуванням монастиря.

Ключові слова: монастир, ченці, Василянський Чин, Грабів, Храмищі.

На території сучасного Рожнятівського району Івано-Франківської області, населені пункти якого довгий час входили до складу Долинського та Калуського повітів, протягом XVII–XVIII ст. діяло чимало українських монастирів. Тоді це були широкі осередки чернечого життя. Про деякі з них збереглися архівні матеріали, про інші залишилася лише добра слава, зафіксована місцевими жителями в переказах, легендах, топонімах, що ускладнює дослідницьку роботу над останніми. В окремих випадках відомості обмежуються декількома згадками в інформаційно-звітних документах різного походження, зокрема, у капітульних рішеннях, повідомленнях церковної влади, списках, каталогах тощо. До маловивчених прикарпатських монастирів серед інших належить осідок у Грабові на Рожнятівщині, який і став об'єктом обстеження Експедиції Івано-Франківського краєзнавчого музею та Обласного відділення Українського товариства охорони пам'яток історії та культури (жовтень 2007 р.)^{*}.

Монастир у селі Грабів був заснований у XVII ст. на одній з вершин хребта, що тягнеться вздовж лівого берега р. Манявка через села Спас, Лоп'янку, Грабів і прямує на Долину. Місце давнього монастиря нині являє собою оточену лісом галявину, до якої можна дістатися лісовою дорогою. Урочище, де містилася чернеча оселя, називають Хоронищі: за переказами, там колись стояли хороми, тобто гарні монастирські будинки; при цьому уточнюють, що споруди були навіть цегляними. Оповідають також, що на Хоронищах колись був побудований храм. Храм спалили, а місце почали називати Храмище, перетворене згодом на Хоронище, Хоронищі¹.

Монастир стояв над річкою Манявкою, де, зазвичай, ченці ловили рибу. Поблизу колишнього монастиря, на горі, є кілька водних джерел, що вирішувало проблему питної води. На території села в ур. Манявка виявлено значні запаси мінеральних вод. Місцеві жителі звертають увагу на два підземних джерела, що "б'ють тут роками". Розповідають, що в одному джерелі вода "на запах звичайна", в іншому – із специфічним запахом, "чутна". Особливості місцевих мінеральних вод, зокрема цілющі, могли бути відомі ченцям².

Сучасна назва пов'язаного з монастирем урочища "Хоромина" дещо перекручена. Один із старожилів села, Тимчій Микола Антонович (1910 р. н.), називає це урочище "Хоронищі". За його розповіддю, там колись була церква, монастир ("кляштор"), де люди "хоронилися", "ховалися", "спасалися" від татар. М.Тимчій пригадує, що на Хоронищах був хрест, звідки його перенесли в село. Очевидно, пам'ятний хрест стояв на давньому монастирищі. Сьогодні місце розташування старого хреста невідоме. Се-

^{*} Експедиція ІФКМ та Обласного відділу УТОПІК працювала в складі: М.Вуянко (керівник експедиції, заввідділу археології ІФКМ), Я.Штиркало (директор ІФКМ), В.Любінець (заступник голови Обласного відділу УТОПІК), В.Романець (директор ДП Інституту археології НАН України "Культурна спадщина Прикарпаття"), М.Шкорвта (водій ІФКМ).

ред місцевого населення, як грабівчан, так і мешканців довколишніх сіл, побутував цікавий звичай: коли йшли на Хоронищі, на місце монастиря кидали галузку, гілку, квітку – “кидали на міт”. Такі дії, напевно, пов’язували із вшануванням пам’яті потерпілих від татар людей і ченців, що надавали їм притулок (“схоронили”, “охоронили”). Респондент пояснює: так позначали – “мітили за того, що там був монастир, ховалися люди від татар”, а також уточнює: монастир був чоловічий³.

Що сталося з монастирем, яка подальша доля ченців, церкви, господарських будівель тощо – грабівчани не пам’ятають. Зате добре відомою в селі є легенда про монастир у Старому Мізуні сусіднього Долинського району. М.Тимчій переконливо розповідає, як за один день там все “протресло”, а саме – монастирська церква й корчма, що була неподалік чернечої оселі. Цю легенду про давню трагедію місцевого монастиря переповідають у с. Старий Мізунь. Виявляється, вона відома й мешканцям довколишніх населених пунктів. М.Тимчій стверджує, що в Грабові на Хоронищах також стояла церква, але що сталося з нею – невідомо⁴.

Село Грабів на початку ХХ ст. належало до Рожнятівського деканату Долинського староства. Дерев’яна грабівська церква святого Михаїла була дочірньою матірньою церкви Воздвиження Чесного Хреста в сусідньому селі Лоп’янка (збудована з дерева в 1760 р.)⁵. Спільна адміністративна приналежність частини населених пунктів сучасної Рожнятівщини до Долини, а також відносно незначна відстань від центру староства в м. Долина (від Грабова – 9 км) відігравали важливу роль у передачі інформації, а згодом у довготривалому збереженні її в пам’яті багатьох місцевих поколінь. Це справедливо особливо тоді, коли йдеться про певні визначні події, пов’язані із церковно-релігійним життям краю, “чудами”, зціленнями, трагедіями тощо. Таким чином серед мешканців с. Грабів збереглися перекази про Старомізунський, Долинський, Гошівський та інші монастирі. Також грабівські старожили пам’ятають, що церкви “колись” були власністю євреїв, і треба було просити дозволу на відправу богослужіння в єврея-власника⁶. Але в самій Лоп’янці та в її дочірній парафії в Грабові патроном церкви виступав австрійський цісар і жодного відношення до грабівської чи лоп’янської церкви євреї не мали⁷. У той самий час дійсно “ізраїлити” були власниками церков у селах неподалік, наприклад, у Верхньому Струтині, Сваричеві. Тобто маємо тут факти “змішування” різних подій, що відбувалися в інші часи й на інших теренах.

Про існування давнього монастиря в Грабові знали монахи ще в першій те. що в село приходили монахині – “законниці” з Гошева, які просили показати їм місце старого монастиря. Черниці збирали на грабівському монастирищі лікарські трави для зцілення хворих людей. Микола Тимчій уточнив, що монастир був дерев’яний, а не цегляний, як припускає дехто з молодших грабівчан, і про наземні рештки якихось споруд його батько не згадував⁸.

Отже, сучасні мешканці Грабова пам’ятають про давній чоловічий монастир, що стояв колись в ур. Хоронищі (Храмище, Хоронищі). Місце монастиря вважалося святим, там був пропам’ятний хрест; на давню монастирську територію ходили прочани (цікаво, що організованих походів не було); відвідували місце старої чернечої обителі монахині Гошівського монастиря першої половини ХХ ст. – у Гошеві працювали тоді Сестри Пресвятої Родина і, напевно, саме вони бували в Грабові.

Із Хоронищами пов’язують історію сусіднього з Грабовом села Ілемня. Перша письмова згадка про Ілемню датована 1582 р.⁹, але, на думку краєзнавців, поселення виникло значно раніше. Цікаві погляди щодо історії цього села подав дослідник-краєзнавець Ігор Сеньків¹⁰. За його твердженням, у ІХ–Х ст. Ілемня була столицею Карпатського князівства – хорватського племені дядошан, що заселяло територію Бойків-

щини, а саме – землі сучасних Рожнятівського, Долинського (Івано-Франківська обл.), Сколівського та Стрийського (Львівська обл.) районів¹¹. У кінці X ст. князівство дядошан та інші хорватські князівства – присян, требовлян та поборян утратили незалежність і були приєднані київським князем Володимиром до Київської Русі. Політика Володимира сприймалася місцевими князями по-різному: одні чинили опір, інші йшли на угоди¹². До Ілемні столицю було перенесено з попереднього центру Карпатського князівства дядошан, розміщеного поблизу сучасного села Дідушиці на Стрийщині Львівської області, що сталося з невідомих причин. Нова столиця карпатських хорватів, за твердженням І.Сеньківа, займала величезну територію, на якій після її занепаду виникли навколишні села¹³.

На розлогих столичних теренах містилося кілька добре укріплених замків, святилищ, на місці яких після прийняття християнства споруджувалися церкви. Обстеження довкілля дали змогу І.Сеньківу зробити деякі висновки: "Князівський замок в Ілемні стояв на горі Гулянка, яка знаходиться на правому березі річки Ілемки. Це місце було вибране невипадково, висока гора, обнесена стіною, робила замок при нападах важкодоступним. У західній, підвищеній і звуженій до шести метрів частині, знаходилося капище. Після прийняття християнства там було побудовано церкву, останки якої ще недавно можна було бачити. Другий замок, можливо, був на Хоромищах. В цій місці відбулась трагедія, згадка про яку в ілемнянців залишилась до сьогоднішнього часу. Коли вони йдуть на Хоромищі, то в половині дороги, на місцевості, яка зветься Погиблиця, кидають в яр гілку, інакше на Хоромище не попадуть"¹⁴. Урочища Гулянка, Хоромищі автор датує княжими часами. У зв'язку з таким поглядом на історію села Ілемня, цікаво буде подивитися на історію села Грабів. По-перше, обидва ці села об'єднує, зокрема, урочище Хоромищі, де, за легендами, що побутують у Грабові, колись стояв монастир, а за здогадом І.Сеньківа, міг стояти замок. По-друге, І.Сеньків зауважує, що після занепаду Ілемні як столиці на її території виникли навколишні села, одним з яких, було, очевидно, поселення Грабів. На території Грабова опинився свого часу згадуваний замок в ур. Хоромищі, яке в Грабові називають також Храмище, Храмищі. І.Сеньків згадує, що на горі Гулянка, крім княжого замку, було споруджено капище, на місці якого з прийняттям християнства збудували церкву. Природно припустити, що й біля замку на Хоромищах могло існувати капище, де пізніше також побудували церкву, храм, а згодом і чернечий осідок, що став відомий як Грабівський монастир. На існування в Грабові якогось двору, можливо, замку, вказує назва поселення. В Історико-етимологічному словнику Мирослава Габорака ойконім "Грабів" пояснюється так: назва є присвійно-прикметниковим утворенням на -ів від власного імені (прізвища, прізвиська тощо) Граб. Первісне значення "Грабів" (двір чи ін.)¹⁵. Топонім можна також кваліфікувати і як похідне утворення від прикметника грабів, грабовий – вкритий грабами¹⁶, але, очевидно, назва поселення Грабів пов'язана саме з його первісним значенням, можливо, із замком, двором, розміщеним в ур. Хоромищі.

В обох селах, Грабові та Ілемні, згадують один і той самий переказ про спосіб сходження на Хоромищі (Храмищі): щоб туди потрапити, слід було кинути на півдорозі гілку "на міт", на означення певного місця, у яр в ур. Погиблиця. Чи не на Погиблиці чинило опір дружині київського князя Володимира місцеве хорватське плем'я, обороняючи замок, двір на Хоромищах (Храмищах)? Можливо, і те, що на Погиблиці загинули захисники монастиря, збудованого на Хоромищах як на давно посвяченому місці. Вірогідним видається, що така довготривала традиція паломництва на Хоромища (Храмища) населення Грабова, Ілемні та інших довколишніх сіл, якої старожили дотримуються донині, пов'язана саме з давнім монастирем.

У місцевих переказах про монастир у Грабові вказуються роки його існування: 1711–1756¹⁷, що свідчить уже не про легендарний характер розповідей, а про діяльність конкретної церковної інституції. Ці роки функціонування монастиря підтверджуються архівними згадками, введеними в науковий обіг, зокрема, в узагальнюючих роботах з історії василіянських монастирів, серед яких основними є праці о. Михайла Коссака та о. Михайла Ваврика¹⁸. За даними о. М.Ваврика, монастир був заснований у XVII ст. та існував до 1765 р.¹⁹. 1765 р. як рік припинення діяльності Грабівського монастиря вказував о. М.Коссака. Тоді чернечий осередок було прилучено до Гошівської обителі²⁰. Окремо питання діяльності монастиря в Грабові дослідниками не розглядалося, а отже, невідомою є фактично вся його історія – від часу заснування до обставин ліквідації. У ході експедиції Івано-Франківського краєзнавчого музею та обласного відділу Товариства охорони пам'яток історії та культури важливо було встановити відповідність між відомими письмовими джерелами та збереженими усними народними переказами про монастир, топонімічними й топографічними даними.

Отже, монастир св. Михаїла в Грабові був заснований у XVII ст. як один із православних монастирів Львівської єпархії Київської митрополії у складі Речі Посполитої. У 1700 р., коли Львівська архієпархія прийняла унію, монастирі, що знаходилися на її території, у т. ч. Грабівський, одночасно перейшли на греко-католицький обряд (виняток становив чоловічий Скит у Маняві, що користувався правом Ставропігії і залишався православним; монастир у Пацикові, заснований у 1692 р., прийняв унію 1693 р.). Строїтель Грабівського монастиря отець Паладій був присутній на Соборі 1711 р. в Уневі. У Ревізії ігуменів з 1724 р. про осідок у Грабові відзначалося: “Монастир грабівський за правом о. Варшавського; строїтелем там залишається Вассіан, що не мав письмового благословення; законників з ним лише один монах”²¹. У результаті створення в 1739 р. на українських землях Святопокровської провінції нового згромадження ченців Василян більшість існуючих монастирів Львівської, Луцької, Перемиської, Київської, Холмської та Володимирської єпархій увійшло (приєднано) до Василянського чину. Тоді ж василіянським став монастир у с. Грабів²², як і сусідні з ним монастирі в Гошеві, Пацикові, Сваричеві, Долині – Оболоні, Старому Мізуні та ін. Багато василіянських монастирів Київської митрополії були незначними: вони не мали ані належного матеріального утримання, ані навіть потрібного кількісного складу ченців, яких часто було не більше одного.

Рішенням наради 1745 р. у м. Дубно під керівництвом митрополита Атанасія Шептицького василіянські монастирі провінції Святої Покрови були поділені на три категорії: 1) самодостатні монастирі; 2) обителі, що в з'єднанні з іншими могли б утримати не менше 8 ченців; 3) незначні монастирі, призначені на ліквідацію. До другої категорії між іншими були зараховані монастирі в Крилосі (нині – Галицький р-н), Пацикові (Долинський р-н) і в Погоні (Тисменицький р-н), до котрих долучалися менші осідки, зокрема, монастирі в Гошеві та Сваричеві²³. Грабівський монастир тоді признавався на ліквідацію, але з приписом можливого поліпшення скрутного становища: у разі покращення його фундації осідок міг би продовжувати свою діяльність. Така ж ситуація була й із монастирем у Перегінську: він був занесений у список на ліквідацію. О.М.Коссака зазначав, що Грабівський монастир було знесено й приєднано до монастиря Добрянського²⁴. Як час ліквідації дослідник називав 1744 р. Із цим датуванням не погоджувався о. М.Ваврик, який вважав, що питання об'єднання чи ліквідації окремих монастирів розглядалося на дубенській нараді 1745 р.²⁵.

Однак монастир у Грабові тоді не був скасований: кілька років пізніше чернеча обитель у Грабові продовжувала працювати. Інформація про Грабівський монастир як

діючий подавалася до Риму на початку 1749 р. – генеральний вікарій у Львові А. Левинський повідомляв, що в осідку проживало на той час 2 монахи²⁶. У бібліотеці римського Василіянського монастиря зберігається надзвичайно цінна пам'ятка, пов'язана з монастирем – “Октоїх” невідомого видання (титульна сторінка відсутня). На останній сторінці записано, що цією книгою під назвою “Книга Молебна” з резиденції (осідку) Грабівської користувалися консултор провінції о. Ієронім Озимкевич (згодом прокуратор римський), ігумен Крилоський 24 серпня 1748 р. Сильвестр Коблянський, протоігумен Святопокровської провінції Руської²⁷. (Сильвестр Коблянський був “руським” протоігуменом Святопокровської провінції протягом 1747–1751 рр., склав список монастирів, датований 31 серпня 1748 р.). Грабівський “Октоїх”, безперечно, заслуговує на окреме дослідження.

У документах такі маленькі оселі називалися “монастирками”. Хоча вже у 1749 р. у Грабові мешкало лише 2 ченці, монастирок їх існував ще понад 15 років – до 1765 р., коли рішенням Апостольської столиці, у зв'язку з фундаційною неспроможністю, браком належного утримання, остаточно припинив свою діяльність як самостійний. Очевидно, через край мізерне становище грабівський осідок не міг бути навіть прилучений до більшого монастиря, що продовжило б його діяльність. На кінець 1750-х рр. монастир у Грабові, як і багато інших василіянських невеликих монастирів, ледве животів і внаслідок цього в 1765 р. був остаточно закритий²⁸. Як указував о. М.Коссак 18 вересня 1765 р. о. Інокентій Божаковський перейшов з Грабова до Гошівського монастиря²⁹.

Отже, у 60-х рр. XVII ст. грабівські василіяни змушені були покинути свою дівку та залишити нерухоме майно: житлово-господарські споруди, а найголовніше – монастирську церкву, храм. Чи не відтоді місце колишнього чернечого осідку селяни означили як “храмище”, що пізніше стали вимовляти “хоромині”. Безперечно, протягом близько столітньої історії монастиря ченці спільно переживали долю місцевого населення й у радісні дні, і в лихоліття. Хоча конкретних архівних свідчень поки що не виявлено, можемо з певністю говорити, що монастир під час небезпеки був захистом, притулком, “хоронищем” для переслідуваних християн.

Дослідник українського чернецтва о. М.Ваврик відзначав, що монастирська церква в Грабові могла мати титул святого Михаїла³⁰. Сучасна діюча сільська церква теж має титул св. Михаїла Архістратига. Вона є пам'яткою архітектури XIX ст., роком її спорудження архітектори, мистецтвознавці вважають 1870 р.³¹. Між цими даними й переказами є певна невідповідність. За свідченнями місцевого населення, найдавніша відома церква була збудована в кінці XVII ст., близько 1690 р., на правому березі р. Манявка в урочищі, де в радянські часи розташовувалася бригада радгоспу “Спаський”. У 1780 р. церкву перенесли на лівий берег річки, у центр села, де вона стоїть досі і є діючою. Стара церква, як повідомляють, мала титул святого Миколая, перенесена ж на нове місце, “чомусь” стала Святомихайлівською³². Невідповідність місцевої традиції й пам'яткоохоронних документів щодо часу спорудження церкви та її титулу очевидна. Можемо думати, що на лівий берег р. Манявка була перенесена саме церква закритого в 1765 р. монастиря з урочища Хоронищі (Храмище, Хоромищі), титул же монастирського храму, старої церкви був дійсно св. Михаїла, що не могло бути змінено; його було збережено й після того, як монастирський храм став парафіяльним, що відповідало церковній традиції.

Церква була дерев'яною. Серед місцевих жителів побутують розповіді, за якими храм, що стояв на монастирищі, спалили, а місце монастиря від того почали називати “храмище”, згодом – “хоромищі”. Якщо взяти до уваги, що роком спорудження церкви

жителі вважають 1690 р., то малоімовірно, що вона була спалена. Найбільш жорстокий напад турецько-татарських військ Ібрагім-паші, коли було зруйновано, спалено велику кількість прикарпатських сіл, у т. ч. монастирів та церков, відбувся 1676 р. Наступний похід був організований 1695 р., монастир же був закритий у 1765 р. Чи могли ченці відновити спалену святиню, що ще майже 70 років по тому слугувала монастиреві, чи збудована наприкінці XVII ст. церква діяла безперервно? Можливо, монастир виник після найбільш жорстоких турецько-татарських нападів на Прикарпаття, наприклад, на межі XVII – початку XVIII ст. Отже, народні перекази про монастирську церкву вказують на кілька можливих версій щодо її подальшої долі: церкву спалили; церкву було перенесено в село, де вона діє донині; що сталося із церквою – невідомо.

На початку XX ст. грабівська церква св. Михаїла була дочірньою Хресто-воздвиженської церкви в сусідньому селі Лоп'янка³³. Нині є самостійною і належить до греко-католицького обряду. Важливо відзначити, що в Шематизмі Львівської Архідієцезії за 1908 р. значиться, що дерев'яну церкву Воздвиження Чесного Хреста в Лоп'янці було збудовано в 1760 р.³⁴, у матеріалах же Управління містобудування та архітектури Івано-Франківської обласної державної адміністрації вказано 1924 р.³⁵. Як у випадку з грабівською церквою, тут також бачимо невідповідність у датуванні, а отже, напевне, небезпідставними є в народних переказах датування Святомихайлівського храму кінцем XVII ст. (За Шематизмом, церква св. Михаїла в Грабові – дерев'яна).

У фондах Івано-Франківського художнього музею зберігається ікона “Розп'яття”, датована мистецтвознавцями серединою XVI ст. До початку 1980-х рр. образ знаходився в церкві архангела Михаїла в с. Грабів. Після закриття грабівського храму ікону разом з іншим церковним майном було вивезено в церкву сусіднього с. Лоп'янка, звідки в 1984 р. її передано до музею. За усною традицією, ікона “Розп'яття” належала давньому Грабівському монастирю³⁶.

Нарешті, надзвичайно важливим є питання обороноздатності Грабівського монастиря. Чернеча оселя містилася на лівому високому березі Манявки, на плато пагорба, що є домінантою в терені. Збереглися сліди земляних насипів, які були додатковими укріпленнями в системі природного захисту.

Сьогодні місце давнього українського монастиря оточене лісом, що вкриває всю гору. Оскільки письмові джерела про монастир у Грабові обмежені кількома згадками, важливу інформацію могли б дати археологічні обстеження монастирища – Храмища. Надзвичайно цінними є і збережені в народній пам'яті усні перекази про монастир.

1. Польові записи автора від 17 жовтня 2007 р. від Тимчія Миколи Антоновича, 1910 р. н., жителя с. Грабів Рожнятівського району Івано-Франківської області.
2. Польові записи автора від 17 жовтня 2007 р. від працівників Грабівської сільської ради. Інформація зберігається в сільській раді.
3. Польові записи автора від Тимчія Миколи Антоновича.
4. Польові записи автора від Тимчія Миколи Антоновича.
5. Шематизм Львівської Архідієцезії на рік 1908. – Львів, 1908. – С. 293–294.
6. Польові записи автора від Тимчія Миколи Антоновича.
7. Шематизм Львівської Архідієцезії на рік 1908. – Львів, 1908. – С. 293–294.
8. Польові записи автора від Тимчія Миколи Антоновича.
9. Сіреджук П. Першовитоки Прикарпаття / Петро Сіреджук // Краєзнавчий збірник на пошану Богдана Гаврилівца. – Івано-Франківськ, 2003. – С. 46.
10. Сеньків І. Лемня – столиця Карпатського князівства в 9–10 ст. / І. Сеньків. – Долина, 1995.
11. Там само. – С. 3.

12. Там само.
13. Сеньків І. – Указана праця. – С. 3.
14. Там само.
15. Габорак М. Назви поселень Івано-Франківщини (Бойківщина, Гуцульщина та Опілля) : історико-етимологічний словник / М. Габорак. – Івано-Франківськ, 2007. – С. 45.
16. Габорак М. – Указана праця. – С. 45.
17. Польові записи автора від працівників Грабівської сільської ради.
18. Ваврик М., ЧСВВ. Нарис розвитку і стану Василянського Чина XVII – XX ст. : топографічно-статистична розвідка / М. Ваврик. – Рим, 1979; Коссаць М. Короткій погляд на Монастири и на монашество руске, отъ заведеня на Руси вѣри Христовои аж по ниньшное время / М. Коссаць // Шематизмъ Провинціи св. Спасителя Чина св. Василя Великого в Галиціи. – Львовъ, 1867.
19. Ваврик М., ЧСВВ. Нарис розвитку і стану Василянського Чина XVII – XX ст. : топографічно-статистична розвідка / М. Ваврик. – Рим, 1979. – С. 194.
20. Коссаць М. Короткій погляд на Монастири и на монашество руске, отъ заведеня на Руси вѣри Христовои аж по ниньшное время / М. Коссаць // Шематизмъ Провинціи св. Спасителя Чина св. Василя Великого в Галиціи. – Львовъ, 1867. – С. 140.
21. Там само. – С. 140.
22. Ваврик М., ЧСВВ. – Указана праця. – С. 194.
23. Там само. – С. 26–27.
24. Коссаць М. – Указана праця. – С. 140.
25. Ваврик М., ЧСВВ. – Указана праця. – С. 25.
26. Там само. – С. 32.
27. Там само.
28. Ваврик М., ЧСВВ. – Указана праця. – С. 39.
29. Коссаць М. – Указана праця. – С. 140.
30. Ваврик М., ЧСВВ. – Указана праця. – С. 194.
31. Вісник Івано-Франківської обласної ради та Івано-Франківської обласної державної адміністрації. – 1999. – № 17. – Івано-Франківськ, 1999. – С. 78.
32. Польові записи автора від працівників Грабівської сільської ради.
33. Шематизм Львівської Архідієцезії на рік 1908. – Львів, 1908. – С. 293–294.
34. Там само.
35. Вісник Івано-Франківської обласної ради та Івано-Франківської обласної державної адміністрації. – 1999. – № 17. – Івано-Франківськ, 1999. – С. 79.
36. Мельник В. Галицький іконопис XVI ст. у збірці Івано-Франківського художнього музею : каталог / В. Мельник // Галицько-буковинський хронограф. – 1998. – № 1 (3). – Івано-Франківськ, 1998. – С. 164.

Marija Vyjanko
(Ivano-Frankivsk, Ukraine)

Hrabivsky Svyatomyhaylivsky monastery

We consider the history of the monastery in the village Hrabiv Rozhniativ district of Ivano-Frankivsk region – one of the not fully researched Ukrainian monastic cells. Monastery of St. Michael's was founded in the XVII century and ceased activity in 1765. An attempt to summarize the available materials, analysis of local folk tales, legends, place names, etc. related to the operation of the monastery.

Key words: *monastery, the monks, Basilian order, Hrabiv, Hramyschi.*